

Lekcija Rīgā, Latvijā
Piekdiena, 2008.gada 15.februāris

LEKCIJAS IZKLĀSTS

Juhani Pallasmaa, arhitekts, profesors (Helsinki)

DIVPADSMIT TĒMAS MANĀ DARBĀ – domas un formas saspēle

Mani bieži stāda priekšā kā arhitektūras teorētiķi. Man godīgi jāsaka, ka es nezinu, ko nozīmē būt teorētiķim. Grieķu vārds *theorein* nozīmē 'vērot'. Mani raksti par arhitektūru ir saistīti ar manu darbību arhitektūras un projektēšanas jomā. Es uzskatu, ka arhitektūras radīšana un filozofēšana par arhitektūras būtību ir divi paralēli skatījumi uz vienu un to pašu. Es necenšos šeit saskatīt cēloniskas sakarības vai mijiedarbību, mani vairāk interesē šo abu aspektu dialektiskais pretstats, bet visvairāk mani nodarbina cilvēka eksistences noslēpums.

Visi īstēnie mākslas darbi savā ziņā ir autobiogrāfiski; mēs atceramies, pārveidojam un pārformulējam savu eksistenciālo pieredzi. Ludvigs Vitgenšteins apgalvo: "Darbs filozofijā – līdzīgi kā darbs arhitektūrā daudzējādā ziņā – ir vairāk darbs ar sevi, darbs pie tā, kā mēs uztveram lietas".

Mūs māca uztvert arhitektūras būtību kā pašizteiksmi. Tomēr es neuzskatu, ka pašizpaušmei būtu jābūt arhitektūras mērķim. Arhitektūras uzdevums ir formulēt un izteikt dzīvojamās vides jēgu un ļaut mums dzīvot ar cieņu. Arhitektūrai ir jāliek mums saskatīt kalnu majestātiskumu, koka neatlaidību un pacietību, smaidu nejauša garāmgājēja sejā. Mūsdienu pasaulē, kur pieaug atšķirtība un atsvešināšanās, mums vajag arhitektūru, kas varētu no jauna mistificēt, iedvest jūtas un erotizēt pasauli, savienot mūs ar mūsu pašu realitāti.

Projektējot, es ļoti bieži atgriežos pie noteiktām tēmām vai motīviem. Šeit es iepazīstināšu ar savu skatījumu filozofisku pārdomu un projektu veidā par divpadsmit tēmām – nepārtraukta līnija, iespaidums, aplis/arka, savienojums, apdare, materiāls un krāsa, mērogs, gaisma, ainava, kāpnes, kolonnas un laiks.

(Lekciju ilustrē PowerPoint prezentācija.)